

Sziki Károly

A jót és jól vasfegyelme

Kaiser László két kötetéről

Váratlan fordulattal, mintha el sem telt volna három év, mintha csak egy pontot tett volna Kaiser László a *Galambok és véredek* című 2012-ben kiadott kötete végére, és röpke hároméves ébredés után a következő lapon folytatná a 80 oldalt további 40 oldalra át, *Lángok, tüzek között* címmel.

Lekerekedett

Kedvesen szenvedélyes

Meglepetések

Mesteri elmélyülések

Ébredések

Érverések

Ezek azok a szavak, amelyek a két kötet összekötő hídját mint építőelemek emelik. Elemelik az érthetetlen világ nyüzsgéséből magasra, honnan jól belátható minden, de ebből a mindenből csak önmaga szűk környezetére néz le. Magasból, ahonnan minden belátható, a magány is, minden jobban értelmezhető, a szerelem is, az elhagyatottság, a gyermek, a nyúlirató leány és a talány: mi az, ami a magányban a megfejtést akarja ráerőltetni az emberre, de ha benne van, belesüllyed, és vesztesként hadakozik önmagával, lesz vesztés nyúl, s nyúl az első pohár és a második palack után. Belátható a nemzet, a nagy nemzet, egészen a tengeren túlra menekültek és visszatérő rokonok, velük a honszerelem:

„Innen ha el, mindig vissza

Megtérek én mindig...

Megtérek, mert itthon vagyok...

Magyarnak lenni nem átok.”

Kaiser a felemelkedő szerepben kiszakadva ébreszt, a két kötet izgalmas olvasmányát adja. Sokat írtak, beszéltek már róla, és e sorok is megkapaszkodtak már néhány lapon bizonyára, melyek ennek az értékelésnek, értelmezésnek, érzékeny költészetnek megbecsülő, nem elsősorban megfejtő részletei. Mert megfejtetni és megélni nem nehéz Kaiser verseit, ha csak e két kötetéről van szó. 60 és 40 szépen szerkesztett oldal a Hungarovoxx Kiadó jóvoltából.

Szólhatna ez a beszéd a költőhöz így: üdvözöllek, megtért vándor, s ha lehet, kölcsönkérve Dinnyés hangját is, amint ég felé emeli Kaiser verseit saját dallamával, a költővel közös lemezről, mert megtért vándor szép szavai, sorai, karcsú verssé összeállt lelki játékaikat forgatják be az olvasót a költeményekbe. Kevés, hogy forgatja! Ott tartja, nem

engedi másra figyelni, mással foglalkozni, mint ahogy sok mestermunka meg fércmű lapozgatása közben megteheti az olvasó. Itt koncentrálódik a figyelem. Miért? Mi a titka e két kötet minden poémájának? Semmi különös: rólam szól, belőlem fogalmaz, életem apró részleteiben időz, könyörög, álmódzik, küld áldást szerettei felé. A ki nem mondott szavak ezek? Az elhallgatottak apához, anyához, kicsi lányhoz meg a szimatoló nyúlhoz? Elmaradt simogatásként, telesuttogott magányos éjjelek lenyomataként csendes léptekkel képeznek verssorokat ezek a képek. A képeink.

Rólunk, belőlünk szólnak Kaiser dallamai. A megénekelte versek és az énekelhető költemények. Azt tartja, hogy mindenki ott a vers meg az ének, s az, hogy mi lesz a vége, már csak a képességen múlik, hogy hamis lesz vagy éppen őszinte, félkész vagy éppen dilettáns. Nagy László úgy vitt tükölyre néhány költeményt, hogy többször átírta – irányítja rá a figyelmet a költészet művelésére Kaiser. De ő a *jót és jól vasfegyelmével* hagyja készen verseit, és mindegyik apró gyöngyszem. Mindkét kötet gyöngyszemeit mire összefűzi az olvasó, szép nyakékké áll össze.

Azt énekli a költő: *Arcomon annyi minden látszik, / eljutottam csapásokon / ama tölcséres hurrikánig. Visszaütök poklaitól – szájamat szigorúra zárom, / birtokon immár önmagam, súgom ezt és nem kiabálok.* Így igaz, arcán nem csak a kor látszik, hanem öngyötrelmeinek ráncai is ott vannak. Éles bizonyágképpen, hogy nem selyemringyó szereplők, politikus sikerhajhászok útja az övé.

Összes ajtóját kitérte az olvasók előtt, szabad az út befelé, a megtekintésre.

A 62 éves költő, író, szerkesztő dramaturgról számos felemelő bemutató sor jelent meg, hogy ír librettót, novellát, esszét, szociográfiát és kritikát, van interjúkötete, végzett dramaturg, de mindenekfelett ott áll értékmentő kiadói munkája, melyben a Hungarovox Kiadó vezetőjeként több 100 könyvet ajánl, több mint 100 kötetet szerkesztett, versfordításai is figyelemre méltóak. Mindezeket magas szinten próbálja tenni, s kell is, hogy így tegye az, aki így fogalmazza meg ars poeticáját:

*„Nincs hitványabb, mint rosszat jól,
vagy rosszul jót tenni egyre...” (Józanul)*

De mert a hazugságot gyakran ismétlik, szétbogozhatatlan szövevénné válik, míg végül igazságnak fogadja el a nép, ezért az igazságot is emlegetni kell, hogy valódi igazság is jelen legyen ezen a földön. Sokszor a legkézenfekvőbb, a tenyerünkben rejlő igazságot kellene ismételni: a simogatást, a meleg kézfogást, az ölelést.

Ez a két kötet afféle *szorítás engem jászolosan* szépség-gyönyörűsége fókuszál, Istenképünkre, Isten-keresésünkre mutat:

Isten kéne, remény...Segíts meg engem, uram. Hiszünk vagy nem, Isten megsegít... Talán hitünk így is megmarad, talán lesz még – nekünk virradat... A karácsony immár veled ősidőktől...

De perlekedése perlekedésünk is: *Isten, add vissza anyámat!*

Boldogságkeresésről csak álmodozunk.

De ha felébredünk, kilépünk belőle, akkor a szolgálat közepette is érezzük, fontos boldogságcselekedetünk nem csak fogalom, de nemes szolgálat egymásért: gyerekért, barátért, szerelemért, perlekedni anyáért, apáért, tapsifülesért. Ha kell, sírok érte, ha kell, leiszom magam, ha kell, csak nézem, de látom is.

Finom zenei kompozíciókat írt, elemelkedve, ahonnan belátható minden. Hogy hol tartunk országunkban ma, arról mindenki szakdoktorit ír naponta, de ha az igazi öszszekötő érzésekre fókuszálna mind, akkor csak tátogunk, s a kérdésre, hogy mikor, s úgy őszintén tetted-e kezéd kedvesed tenyerébe, már megretten és idegenné változik a kérdezett. Kaiser ezért mutatja be a *maradok itt neked* élményvilágot, hogy önvizsgálatot tartsunk:

*„Maradok itt neked,
kell még az én kezem,
ahogy a kezedet
el nem engedhetem”*

Nehéz napokra gyűjthetünk erőt soraiból, megcsonkított lelkünket tisztogatja, szeretetet növeszt, fényesíti homlokunkat, érezzük, hogy jó vagy rossz helyen vagyunk, hiszen rajtunk áll, hogy miénk lesz-e a szeplőtlen világ vagy a *legbetegebb egészséges ember* bőrében értelmetlenül, a magányba vezető úton loholunk tovább.

Az ellenőrzés e kozmikus időben kifejezetten fontos. Ehhez alapot ad ez a két kötet. Az idő legnagyobb tudói nem kell, hogy mi legyünk, már voltak olyanok és el is tűntek, mi maradjunk e hazug időben is önmagunkban hívó, Istenhez térő emberek.

Mindent ellenőrizni lehet Kaiser soraival, mert teendőimet, rám háruló feladatözöneimet teríti ki:

*„Mondd, hogy igen!
(Ecset-feszülettel
mutattad meg,
hogy talán érdemes.)
De tenni más
ügysem lehet!
Mert érdemes!” (Vincent)*

A legfontosabb, hogy helyesen megállapítsuk dolgainkat, helyzeteinket, hogy eredményesen irányítsuk napjainkat, hogy ne csak sodródjunk, biztonságos örök is legyünk.

Ha alkalmazzuk, használjuk életigenlését, beillesztjük életünkbe, akkor nem esünk adósságcsapdába. A sajátunkéba, az érzelmi adósságcsapdába. Ezért írt Kaiser két vékony, de hídépítő kötetet. Hogy át tudjunk kelni a krízis-folyamon.

A születetten már lebutított lénnel a világ-összerakó tudatipar azt tesz, amit ő akar. Csak az érzelem, az ellenőrzött, de bátor érzelem ment meg. Mert szól a démon harso-

nája, de szól az angyal harsonája is, s ez utóbbit nem pénzzel mérik. Az életminőséggel foglalkozik Kaiser, ki az Istenhez vezető utat sem hagyja közömbösen:

„Isten ha úz,
Ördöghöz úz,
Ördög ha úz,
Istenhez úz.” (Ha úz)

A küzdő embernek nem kell kitalálni ezt az utat, hiszen rajta járunk. Bennünk van ez a két, de mégis egy út, ami ha nincs egyensúlyban, akkor a téboly felé terelődünk, ahogy a tudatipar akarja. Most az ördög nyomulásában, de a szív irányításában Isten felé üzetésünkben élünk, igazi kihívásunkat akkor éljük túl és jól, ha fentről is képesek vagyunk látni magunkat, a *miért élünk a földön?* kérdéssel megbirkózni. *Lángok, tüzek között* balzsamot tesz szívünkre, igaz, szűkszavúan, de mély érzellemmel, ahogyan Véghelyi Balázs írja a Búvópatak évfordulós rendezvényen átadott díjjal kapcsolatosan, az Agria folyóiratban megjelent laudációjában. Majd így jellemzi költő barátja művészetét: *nem fél a sokak szerint divatjamúlt „nagy szavaktól”, melyek megtöltik szikár formájú, rövid költeményeit. Mik is ezek a „nagy szavak”? Isten, ember, haza, tisztesség, szerelem – és hasonlók... Néhány sorban, néhány versszakban komoly társadalomkritikát fogalmaz meg, miközben teljes átéléssel ír hazájáról, szerelemről, barátságról, az együvé tartozás eltéphetetlen kötelékéről... Erőt meríteni és menedékért szeretteihez fordul.”*

Erre bizonyággal szolgál mind a *Lángok, tüzek között*, mind pedig a *Galambok és vérebek* kötet is. Két nagy műzsája vezeti tollát: felesége, Helga a hű társ és leányuk, ő is Helga. Szép vallomásai csillannak meg úgy, hogy magunk is azzá válunk, amit ő akar: szerető társsá és apává lenni.

„Játsszunk együtt csillaghullásig –
hullásomig legyél velem!”

Az életet kell fenntartani! Hanyatló társadalmunkban is fenntartani. Ez követhető és egyben egyedül való modell, mert az élet kultúrájáról, biológiai elszámolás-kötelezettségünkről is szól: szerelem férfi és nő között, és gyermek!

„Mondd, hogy van értelme még:
szónak, csóknak, dalnak...”

És:

„Nélküled az ördögök
velem torkoskodnak”

Csak ezzel maradhatunk meg és maradhat fenn a kipusztulásra kiszemelt Európa is. Mert nekünk mindenünk van, csak legyen érvényes ez a modell. De ha harcolni kell érte, akkor legyünk bozótharcosok is:

„Félsz, bújsz, harcolsz,
talán fennmaradsz,
talán megmaradsz,

*önkommandós,
szegény értelmiségi!”*

Kamatmentesen működik Kaiser szellemi-lelki bankja. Finoman figyelmeztet: ha tovább *rablógazdálkodunk* érzelmeink erdejében, elpusztulunk, beteg világ beteg polgárai leszünk. Nem GDP-növekmény kell, hanem harmónia, amely létbiztonságot ad. Mind keresünk valamit:

*„Gyónások
Áldozások
Fölszentelt papok
Oltárkeresőben” (Kapcsolat)*

Radikális változtatás nélkül nincs esély a túlélésre, sem közéleti, sem magánéleti kérdésekben.

A kozmosznak csak egy célja van, a boldogság! Ez tudatosan sorai olvastán. Az ember a természet része, de mit tud megvalósítani ebből a jelenlegi nyomás alatt? Nos, azért emelkedik a boldogság elleni kihívások fölé Kaiser, hogy a harmonikus változás szükségére poémákat írjon, s így figyelmeztessen.

A jelen világ stabilizálására, átmentésére tett kísérlet halál útja, mert halálra van ítélve. Kaiser szeretettel át akarja formálni az embert, átmenteni valami nemesebbé. Ez önmegváltó-világmegváltó egyszerre. Visszalényegülés, önmagunk létezés-élményének megkeresése!

Tükör minden verse. De csak azt tudja visszatükrözni, amit lát: *hordamagányt, hazug tábornokokat, megdermedt gesztusokat, átkokat, dözsolést a roncstelepen, rút, ami szép és szép, ami torz ideológiákat... hány ember keresi Istenét* retusált jelen időt. Valóságos lázadás ezzel szemben az ő felmutatása: a boldogság magas hőfokon izzítása.

De nem maradéktalan a hite, sok a kétség, mely megint az olvasója felelősségvizsgálata is, hiszen ha ez nem teljesül, akkor emberarcú világ nem tér vissza. A *Vízió* című versében finoman hangolva olvashatóvá teszi a jövőt:

*„Kik voltak egykoron, szétszóratták őket,
vagy vitték haza a porrá tett testeket:
nincsenek már sírok kint a temetőben,
s nincsenek ott holtak, s nincsenek emberek.”*

Egyes részecskék állítólag visszatérnek a jövőből. Elméletileg nincs lényege ennek az időutazásnak, mert a múltunk jövője, jelenünk garanciája még Kaiser László. Nagy a felelősségünk, hogy mint értékeket közvetítő kiadó és költő itt maradjon sokáig. De ha már van ez a visszatérő részecske, akkor is gondoljon e hazára, s mindenkire, akik itt maradtak.